

Uzasadnienie

W styczniu 2025 roku minęło 80 lat od wkroczenia Armii Czerwonej na Górny Śląsk, skutkującego aktami okrucieństwa i represjami, współcześnie określanymi mianem Tragedii Górnos Śląskiej. Oddziały radzieckie zajmujące Gliwice dopuszczały się masowych mordów, gwałtów i tortur. Wielu ludzi straciło życie, wielu było świadkami najgorszych aktów przemocy.

Zbrodniom i represjom towarzyszyły rabunki, podpalenia i niszczenie mienia mieszkańców miasta. Jednocześnie dewastowano lub demontowano infrastrukturę przemysłową i wywożono ją do Związku Radzieckiego.

Tragedia Górnos Śląska to również deportacje na wielką skalę, gdyż blisko 50 tysięcy mężczyzn w wieku od 17-50 lat, zostało wywiezionych głównie do obozów pracy. Wielu z nich nigdy nie wróciło do swoich domów, a ci którym się to udało, zostali fizycznie i psychicznie okaleczeni.

Prześladowania miejscowej ludności cywilnej nie ustały także po zakończeniu działań wojennych. Władze Polski Ludowej, które przejęły administrację nad regionem, kontynuowały represje wobec mieszkańców Górnego Śląska, którzy masowo trafiali do więzień i obozów pracy prowadzonych przez Urząd Bezpieczeństwa Publicznego. Głód i choroby tam panujące, były przyczyną wysokiej śmiertelności wśród uwięzionych.

Tragedia, która boleśnie dotknęła gliwicką społeczność, pozostawiła po sobie głębokie ślady w świadomości ludzi. Przez wiele lat po wojnie wspomnianie wydarzeń z 1945 roku było zabronione, a mimo to pamięć o nich przetrwała wśród mieszkańców miasta i okolicznych miejscowości.

Jan Rycha
Krzysztof Dzwonko
Agnieszka Dzwonko
Katarzyna Lutona
Krzysztof Sowa
Andrzej Chodorowski
Krzysztof Kleber

Krzysztof Dzwonko
Krzysztof Dzwonko
Agnieszka Duda
Agnieszka Mainwick-Buda
Katarzyna Ujma-Nęrowska
Anna Ciołkiewicz
Dyrektor Burek